ପିଲାଙ୍କ କଥା

(କୋୟା)

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

unicef
unite for children

ପିଲାଙ୍କ କଥା (କୋୟା)

ପ୍ରଥମ ଭାଗ

ବହୁଭାଷୀ ଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ପିଲା ଓ
ଶିକ୍ଷକ ନିମନ୍ତେ ଅତିରିକ୍ତ ପୁସ୍ତିକା

ପ୍ରସ୍ତୁତି
କୋୟା ସଂସାଧକ ମଣ୍ଡଳୀ

ସଂଯୋଜନା
ଡ଼ଃ ପରମାନନ୍ଦ ପଟେଲ

ଅଳଙ୍କରଣ
ସୁନିଲ୍ କୁମାର ଡାକୁଆ

ସହାୟତା
ୟୁନିସେଫ୍, ଓଡ଼ିଶା

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ,
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

Prepared by :
Koya Resource Group

Co- ordinater :
Dr. Paramananda Patel

Illustration by :
Sunil Kumar Dakua

Supported by :
UNICEF, Odisha

Organised by :
Academy of Tribal languages & Culture
ST & SC Development Department,
Govt. of Odisha, Bhubaneswar

ଡୁଓ୍ୱ ମାମାଁ (ବାଘ ମାମୁଁ)

ଅଣ୍ଡୟ ମେଟ୍ଟାତାଗ୍ ଡୁଓ୍ୱ ନୁ କଇଲା ମାତ୍ତା । ଆଓ୍ୱ ଦିନାଲ୍ ମେଟ୍ତାଗ୍ ବା'ତା-ବା'ତା ପଇସ୍ ତିଞ୍ଜି ବାଦ୍କ ମାତ୍ତା । ନାର୍କମ୍ ଓ୍ୱିକେ ଓ୍ୱାସ୍ ତାମ୍ ପୋଡ୍କିନାଗ୍ ପାଟ୍ନୋ । ଅନ୍ ଦିନାତ୍ମାଟା, କଇଲ୍ାତିଙ୍ଗ୍ ବା'ତ୍ ବାର୍ ଦର୍କ ।

ଗୋଟିଏ ବଣରେ ବାଘ ଓ ବିଲୁଆ ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ବଣରେ ଶିକାର କରି ବଲୁଥିଲେ । ରାତି ପାହିଲେ ନିଜ ନିଜ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଆସି ଶୋଇଯାଉଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ଦିନର କଥା, ବିଲୁଆକୁ କିଛି ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

କଇଲା କାର୍‌ୱିନ୍ ଇକା-ଆକା ଉଡ୍‌ଡ୍ ଉଡ୍ଡ ଉଡ୍‌ତ୍‌ତା । ଡୁଓ୍ୱ
ଅରଟ୍ ବେର୍‌ୟାଲାଦ୍ ଗଡ୍‌ଡତିଙ୍ଗ ପଇସ୍ ତିଞ୍ଜ ମିନ୍ଦେ ।
ତାନ୍‌ପେର୍‌କେ ଆ କଇଲା ଅଣ୍ଡ୍ ବାଣ୍ଡକାଲ୍‌ତାଗ୍ କୁଦ୍‌ଦି ଆଲ୍‌ସ୍‌ତା ।
ଡୁଓ୍ୱଦାଗ୍ ଆତ୍‌କେ ଆଦ୍ ନାକିଙ୍ଗ୍ ବାତା ତିନ୍ଦାନଙ୍ଗ୍ ଇତା ?
ଇଲ୍ଲା ! ଆଦ୍ ଆଲସ୍‌ତା

ବିଲୁଆ ଭୋକରେ ଏଣେ-ତେଣେ ବୁଲୁବୁଲୁ ଦେଖିଲା । ବାଘ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗାଈଟିକୁ ଧରି ଖାଉଛି । ତା'ପରେ ସେହି ବିଲୁଆ ଗୋଟିଏ ବଡ ପଥରରେ ବସି ଭାବିଲା । ବାଘ ପାଖକୁ ଗଲେ ସେ ମୋତେ କ'ଣ ଖାଇବାକୁ ଦେବ ? ନାହିଁ ! ସେ ଭାବିଲା

ନାନ୍ ନାର ଆଞ୍ଜୀ କିସ୍ ତାସ୍ ମେଣ୍ଡ୍ ୱେ୍ଦୁଙ୍କ୍ କିସ୍ ପଇସ୍ପିତାନ୍।” ତାନ୍ ପେର୍କେ କଇଲା ୱେ୍ଦୁଙ୍କ୍ କିସ୍ପଇସ୍ପିତ୍ତା । ୱେ୍’ଦୁ ଢ଼ା’ଇ-ଢ଼ା’ଇ ପକ୍ତା । ୱେ୍’ଦୁ ପକ୍କନାଦ୍ କେଞ୍ଜୀ ଡୁଓ୍ୱ ଇକା-ଆକା କେଓ୍ୱକ୍ ତେସ୍ ଉଡ୍ତା । ଆସୁଟ୍ କଇଲା ମିର୍ରି ମିର୍ରି ଓ୍ୱାସ୍ କେତ୍ତା “ଡୁଓ୍ୱମାମା-ଡୁଓ୍ୱମାମା ! ପିତୁର ଓ୍ୱାସମିନ୍ଦେ ମିର୍ରା-ମିର୍ରା ।ତାନ୍ ପେର୍କେ ଡୁଓ୍ୱ ଗାଙ୍ଗି ମିର୍ତ୍ତା ।କଇଲା ସାର୍ଦେତେ ଆଉଙ୍ଗ୍ ତିତ୍ତା ।

ମୁଁ ଗାଁକୁ ଯାଇ ନିଆଁ ଆଣିବି ଆଉ ବାଉଁଶରେ ନିଆଁ ଲଗାଇବି ।’’ ତା’ପରେ ବିଲୁଆ ବାଉଁଶରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେଲା । ବାଉଁଶ ଢୋ ଢୋ ହୋଇ ଫୁଟିଲା ବାଉଁଶ ଫୁଟିବା ଶୁଣି ବାଘ ଏଣେତେଣେ କାନ ଡେରି ଦେଖିଲା । ବିଲୁଆ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ଆସି କହିଲା, “ବାଘ ମାମୁଁ ବାଘ ମାମୁଁ! ବିପଦ ଆସୁଛି ଦୌଡ଼ -ଦୌଡ଼ । ତା’ପରେ ବାଘ ଜୋର୍‌ରେ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲା । ବିଲୁଆ ଆନନ୍ଦରେ ମାଂସ ଖାଇଲା । ବିଲୁଆ କାହିଁକି ପଥର ଉପରେ ବସିଥିଲା ? ବାଘ କାହିଁକି ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲା ?

କଡ୍ୱେ ଡ୍ୱେସଡ୍ (ମାଙ୍କଡ଼ର କଥା)

ଅଣ୍ଡୟ ଗୁପ୍ପତାଗ ନାରଗେ କଡ୍ୱେ ମାତ୍ତା । ଆଡ୍ୱିନ୍ ଲପେ ଅଣ୍ଡୟ ସୁଡ୍ଡୁ କଡ୍ୱେ ପିଲା ମାତ୍ତା । ଆଦ ଗାଛେ ଡ୍ୱିସ୍ୱା ଆସ ମାତ୍ତା । ଅଣ୍ଡୟ ଦିନାମ୍ ଅରଟ ଡୁଡ୍ୱ ଉଡ ମାତ୍ତା ।ତାକିଙ୍ଗ ଉଡି ସାରେ କଡ୍ୱେ ମାଡତାଗ୍ ତାର୍ତା, ସୁଡ୍ଡୁ କଡ୍ୱେ ଆ ମାଡ଼ଡତାଗ ଲାଙ୍ଗତା ।ଡୁଡ୍ୱ କଡ୍ୱେ ତିଙ୍ଗ ତିନ୍ଦାନଙ୍କ ନେଲ୍ କେପି ମାତ୍ତା ।

ଗୋଟିଏ ଜଙ୍ଗଲରେ ମାଙ୍କଡ଼ଗୁଡିଏ ରହୁଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ମାଙ୍କଡ଼ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।ସେ ବେଶୀ ଚୁଲ୍‌ବୁଲିଆ/କୁତୁକୁତିଆ ଥିଲା । ଦିନେ ବଣରେ ବାଘଟିଏ ବୁଲୁଥାଏ । ତାକୁ ଦେଖି ସବୁ ମାଙ୍କଡ଼ ମାନେ ଗଛ ଉପରକୁ ଡିଆଁମାରୀ ଚଢ଼ିଗଲେ ଏବଂ ଛୋଟ ମାଙ୍କଡଟି ମଧ୍ୟ ଡେଇଁଲା । ବାଘ ମାଙ୍କଡ଼କୁ ଧରି ଖାଇବାକୁ ଜଗି ବସିଥିଲା ।

ସୁଡ୍ଡୁ କଓ୍ୱେ ଇ-କମା ଆ-କମା ତାଗ୍ ଲାଙ୍ଗି - ଲାଙ୍ଗି ନେଲରାଲତା ।ତାଙ୍କ୍ ଡୁଓ୍ୱୁ ପଇସ ମିରତା ।ଡୁଓ୍ୱୁ ଆଲସ୍ତା ତିଙ୍କ ନେଣ୍ଡ ତିନ୍ତାନ୍ । ଆସୁଟ ମୁଇତ୍ କଓ୍ୱେ ମାଡ୍ତାଗ କୁଦି କାଓ୍ୱଦାନାଦ୍ ଡୁଓ୍ୱ ଉଡତା । ନିମମ୍ ବାତାଙ୍ଗ୍ କାଓ୍ୱଦ୍ତିନ୍ ? ମୁଇତ୍ କଓ୍ୱେ କେତ୍ତା ମାମ୍ ପାଣ୍ଡି ତିନ୍ଦାନଙ୍କ୍ ଆଞ୍ଜୀ ମା ତତ୍ମ । ମାମ୍ ସାରେତମ କେତତମ ଓ୍ୱିସାମ ପାଣ୍ଡି ତିନ୍ମା ଇତିକେ ବାରେ ସୁଡକୁ କଓ୍ୱେ ଅଣ୍ଡୟ ଓ୍ୱିସାମ୍ ପାଣ୍ଡି ତିତ୍ତା ।ଆଦ୍ ଓ୍ୱିସାମ୍ ପାଣ୍ଡି ତିଞ୍ଜୀ ଇ କାମା-ଆକମା ଲାଙ୍ଗ ମାତ୍ତା । ତାଙ୍କ୍ ବେନୋ ତିନ୍ତର ଅର୍ ଡଲିତର୍ ।ଆଦିନ୍ ମାଇଦିଙ୍କ୍ ମାମ୍ କାଓ୍ୱସ୍ମାତ୍ତମ୍ ।ଇଦ୍ କେଞ୍ଜୀ ଡଲାନ୍ ଓ୍ୱେରଙ୍ଗି ଡୁଓ୍ୱ କଓ୍ୱେ ପିଲ୍ତିଙ୍ଗ୍ ଓ୍ୱିଡସିତା ।

ଛୋଟ ମାଙ୍କଡ଼ ଏ-ଡାଳରୁ ସେ-ଡାଳକୁ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ତଳକୁ ଖସି ପଡିଲା । ତାକୁ ଧରି ବାଘ ପଳାଇ ଗଲା । ବାଘ ମାଙ୍କଡ଼ ଛୁଆକୁ ଖାଇବା ପାଇଁ ମନ କଲା । ସେତିକି ବେଳେ ବୁଢାମାଙ୍କଡ଼ଟିଏ ଗଛ ଡାଳରେ ବସି ହସୁଥିବାର ବାଘ ଦେଖିଲା । ପଚାରିଲା କ'ଣ ପାଇଁ ହସୁଛୁ ? ବୁଢ଼ା ମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା ଆମେ ପାଚିଲା କୋଳି ଖାଇବାକୁ ଯାଇଥିଲୁ । ଛୋଟ ମାଙ୍କଡ଼କୁ ବିଷ ଫଳ ଗୁଡ଼ାକ ଖାଇବାକୁ ମନା କଲୁ । ହେଲେବି ସେ ବିଷଫଳ ଖାଇ ଦେଇଛି । ସେ ବିଷ ଫଳ ଖାଇ ଏ ଡାଳରୁ ସେ ଡାଳ ଡେଉଁଥିଲା । ତାକୁ ଯିଏ ଖାଇବ ସେ ମରିବ । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ହସୁଥିଲୁ । ଏହା ଶୁଣି ମରିଯିବା ଭୟରେ ବାଘ ମାଙ୍କଡ ଛୁଆକୁ ଛାଡିଦେଲା ।

ରେଙ୍ଗାଲ ଗଡ୍ଡ ମାଟା (ନାଲି ଗାଈର କଥା)

ରେଙ୍ଗାଲ ଇଞ୍ଜ୍ ଅଣ୍ଡୟ ଗଡ଼୍ଡ ମାତ୍ତା । ରେଙ୍ଗାଲ ଗଡ୍ଡ ଦିନାଲ ଗୁପ୍ତା ମେୟନଙ୍କ ଆନ୍ନର । ମୁଲ୍ପେ ଆତ୍କେ ଲୋନ ଓ୍ୱାନର଼୍ । ଅଣ୍ଡୟ ଦିନାମ ଗୁପ୍ତାତାଗ୍ ମେୟି ମାଲମ୍ ଓ୍ୱାସ ମାତ୍ତା । ଆସୁଟ ଅଣ୍ଡୟ ଡୁଓ୍ୱୁ ମିରି ଓ୍ୱାସ୍ ନିକିଙ୍ଗ ତିନ୍ତାନ ଇଞ୍ଜୀ କେତ୍ତା । ରେଙ୍ଗାଲ ଗଡ୍ଡ଼ ଆଁସୁଙ୍କ୍ କେତ୍ତା । ଲୋନ ନା ପିଲା ମିନ୍ଦେ ଇଞ୍ଜୀ କେତ୍ତା ।

ନାଲି ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଗାଈଁ ଥିଲା । ଗାଈଟି ସବୁଦିନ ଜଙ୍ଗଲର ଚରିବାକୁ ଯାଏ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ଘରକୁ ଫେରି ଆସେ । ଦିନେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଚରିକାବକୁ ଯାଇ ଫେରି ଆସୁଥିଲା । ସେତିକି ବେଳେ ଗୋଟିଏ ବାଘ ଧାଇଁ ଆସ ଖାଇବି ବୋଲି କହିଲା । ନାଲି ଗାଇ କହିଲା ।ଘରେ ମୋର ଛୁଆ ଅଛି ।ମୋ ପିଲାକୁ କ୍ଷୀର ଦେଇ ଆସିବି ।

ନା ପିଲାତିଙ୍କ ପାଲ ଇସ୍ ଓ୍ୱାଦ୍ତାନ ।ତାନ୍ ପେରେ୍କେ ନାକ ତିନ୍ଧିକିନ୍ । ଇଞ୍ଜ୍ କେସ୍ ଲୋନ୍ ଆତ୍ତା । ଆଦ୍ ପାଲ ଇସ୍ ତାନ୍ ପିଲତିଙ୍କ କେତତା ।ନିମ୍ ମାନ୍ତେ ପାଲ୍ଡନ୍ ।
ନାନ୍ନ ଡୁଓ୍ୱତିଙ୍କ୍ ମାଟା ଇସ୍ ଓ୍ୱାତ୍ତାନା ।

ତା’ ପରେ ମୋତେ ଖାଇବ ବୋଲି କହିଲା । ଘରକୁ ଗଲା ।   ଛୁଆକୁ କ୍ଷୀର ଦେବା ସମୟରେ ତା’ର ଛୁଆକୁ କହିଲା । ତୁ ମନଭରି କ୍ଷୀର ପିଇ ନେ । ମୁଁ ବାଘକୁ କଥା ଦେଇଆସିଛି । ସେ ମୋତେ ଖାଇବ ।

କୋ-ଆଦ୍ ନାକିଙ୍ଗ୍ ତିନ୍ତା । ଇଲା କେସ୍ ଗଡ୍ ଗୁପେତା ଆତ୍ତା । ଡୁଓ୍ବୁ ରେଙ୍ଗାଲ ଗଡ଼ତିଙ୍କ୍ ଉତିଗାଛି ସାରଦା ଆତତା । ରେଙ୍ଗାଲ ଗଡ଼୍ ନିଜାମ୍ ଗୋଟି କେତ୍ତା ମାଇଦିଙ୍କ୍ ତାଙ୍କ ୱିଡସିତ୍ତା ।

୦ - ଏହା କହି ଗାଈ ବଣକୁ ଗଲା । ବାଘ ନାଲି ଗାଈକୁ ଦେଖି ବହୁତ ଖୁସୀ ହେଲା ।ସତ କଥା କହିବାରୁ ବାଘ ଗାଈକୁ ନଖାଇ ଛାଡ଼ି ଦେଲା ।

ପଡ୍ଦ ନୁ ନେଲଂଜ (ସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଚନ୍ଦ୍ର କଥା)

ମୁନେତ୍ କାଲାମ୍ତେପଡ୍ଦନୁ ନେଲଞ୍ଜ ଏଲାରେଣ୍ଡ ମାତ୍ତା । ପଡଦ ପିଲା ନୁ ନେଲଞ୍ଜ ଦ ପିଲା ସାରେଦାମ୍ ରାମକ୍ ଆସ ମାତ୍ତର୍ ।ନେଲଞ୍ଜ ଦ ପିଲା ସାରେଦାମ୍ ଦେବା ତିନ୍ନର୍ । ନେଲଞ୍ଜ ଆଲସତା ନା ପିଲା ସାରେଦାମ୍ ଦେବା ତିଞ୍ଜ୍ ମିନ୍ଦେ । ପଡଦ୍ ପିଲାଙ୍କ ବେଲା ତୁଙ୍ଗି ହାଉକିତାନ ।

ଆଗକାଳରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇ ଭଉଣୀ ଥିଲେ ।ମାତ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପିଲା ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପିଲା ସଦାବେଳେ ଗଣ୍ଡଗଳ ହେଉଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପିଲା ସଦାବେଳେ ମାଡ଼ ଖାଉଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ର ଭାବିଲା ମୋ ପିଲାମନେ ସଦାବେଳେ ମାଡଖାଉଛନ୍ତି । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପିଲାଙ୍କୁ କିପରି ମାରିବି ।

ଅଣ୍ଡୟ ଦୀନାମ୍ ଓ୍ୱାଂଗା ପାଣ୍ଡତିଙ୍କ୍ ମୁଟ୍ଟେତାଗ୍ ନହଁକି ପଡଦ୍ତା ଲୋନ୍ ଆତ୍ତା । ପଡଦ୍ ନେଲଞ୍ଜୀ ତିଙ୍କ୍ ଉଡ଼ି କେତ୍ତା । ନି ପାୟୁର୍ ବାତାଙ୍କ୍ ଏରାଙ୍ଗ୍ ତନ୍ଦୁତେ ? ନେଲେଞ୍ଜୀ କେତ୍ତା – ନାଓ୍ୱା ପିଲା ଗାଚି ଓ୍ୱିସ୍ୱା ଆସମାତ୍ତା । ଆଦିନ୍ ମାଇଦିଙ୍କ୍ ପିଲାଙ୍କ ସାର୍ରେ ଅଣ୍ଡୟ ଅଣ୍ଡୟ କିସ ତିତ୍ତାନ୍ ।

ଗୋଟିଏ ଦିନ ଟମାଟୋ ଫଳକୁ ପାଟିରେ ଚୋଷି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖି କହିଲା । ତୋ ପାଟି କାହିଁକି ନାଲି ଦିଶୁଛି ? ଚନ୍ଦ୍ର କହିଲା – ମୋର ପିଲାମାନେ ବେଶି ଦୁଷ୍ଟ ହେଉଥିଲେ । ସେଥି ପାଇଁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଖାଇଦେଲି ।

ମାତ୍ର ପିଲାଙ୍କ୍ ସାର୍‌ରେ ପେଟ ତାଗ୍ ଅସ୍ ତାଲାମ୍ ୱ୍ୱାଟି ମାତ୍‌ତାନ୍ । ପଡ୍‌ଦ୍ ଆଲସତା, ନା ପିଲାବାର୍ ଗାଟ୍ଟି ୱ୍ୱିସା । ନାନ୍ନାବାରେ ଅଣ୍ଡୟ ଅଣ୍ଡୟ କୀସ୍ ସାର୍‌ରେ ପିଲାଙ୍କ୍ ତିନ୍‌ତାନ୍ । ତାନ୍ ପେରେକେ ତିତ୍‌ତାନ୍ । ବେସଦିନାନ୍ ପେର୍‌କେ ନେଲଞ୍ଜି ପିଲାଙ୍କ୍ ପେଟିତାଗ୍‌ନୁନ୍‌ସି ପେସ୍‌ପିତ୍‌ତା । ନେଲଞ୍ଜିଦା ପିଲାଙ୍କ ଉଡି ପଡଦ୍ ଆଲାମ୍‌ତେ ତାନ୍ ଲୋନ୍ ମିରି ୱ୍ୱାତ୍‌ତା । ନେଲଞ୍ଜି ପୁଞ୍ଜି ଗାଟି ଦୂରାମ୍ ମିର୍‌ତ୍‌ତା । ଆଦିନ୍ ମାଇଦିଙ୍କ୍ ପଡଦ୍ ପାୟାଲ ପେୟତ୍‌କେ, ନେଲଞ୍ଜି ନାର୍‌କା ଉକାକିନ୍ ତୋଡ୍ ପେୟତିତା ।

ମାତ୍ର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପେଟି ଭିତରେ ଲୁଚାଇ ଦେଇଥିଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଭାବିଲା ମୋ ପିଲାମାନେ ବି ବହୁତ ଦୁଷ୍ଟ । ମୁଁ ବି ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସବୁ ପିଲାଙ୍କୁ ଖାଇଦେବି । ତା ପରେ ଖାଇଦେଲି । କିଛି ଦିନ ପରେ ଚନ୍ଦ୍ର ପିଲାଙ୍କୁ ପେଡିରୁ ବାହାର କଲା । ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପିଲାଙ୍କୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ରାଗରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଦୌଡି ଆସିଲା । ଚନ୍ଦ୍ର ଜାଣିପାରି ବହୁତ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲା । ସେଥିପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦିନବେଳେ ବାହାରିଲେ, ଚନ୍ଦ୍ର ରାତିରେ ତାରକାମାନଙ୍କ ସହ ବାହାରେ ।

ୟାୟୋ (ମାଁ)

ୟାୟୋ-ୟାୟୋ ଇଞ୍ଚ ଗଡ୍‌ତିଙ୍କ୍ କାର୍‌ଙ୍‌ତା । ଗଡ୍ କେତ୍‌ତା ନାନ୍ନା ମି ୟାୟୋନ୍ ଆୟୋନ୍, ନାୟାଓ ନାଲୁ କାଲ୍‌କ, ରେଣ୍ଡ କେଓ୍ବକ୍, ମେଣ୍ଡେ ଅଣ୍ଡୟ ଲାଟି ତୋକା । ନାନ୍ ଗାଡ୍ ତିନ୍‌ତାନ୍, ହମ୍ୱା ଇଞ୍ଜୋ କେୟିତାନ୍ ।

ଦିନେ ଗୋଟିଏ ମାଇ କୁକୁଡା ଅଣ୍ଡା ଦିଆ ବସାରୁ ଆହାର ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଉଡି ପଳାଇଲା । ଅଣ୍ଡାଦିଆ ବସାରେ ଛୁଆଟିଏ ଥିଲା । ମା ଉଡିଗଲା ପରେ ବସାରୁ ଛୁଆଟି ମାଟି ତଳକୁ ପଡିଗଲା । କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆଟି ଏପଟ ସେପଟ ଦେଖିଲା ମାଁ ପାଖରେ ନାହିଁ ।

ନିମ୍ ମୁନ୍ନେ ଆନ୍ ମିୟାୟେ କାଇଲିତ୍ । କର୍ପିଲା ପିୟକ୍, ପିୟକ୍, କେୟ ମୁନ୍ନେ ଆଞ୍ଜୋ ମାତ୍ତା, ତାନ୍ପରେକେ ମେକା ତିଙ୍ଙ୍ କାଇଲ୍ତା, ୟାୟୋ-ୟାୟୋ ଇଞ୍ଜୋ କାରଙ୍ଗ୍ତା । ମେକା କେତ୍ତା ନାନ୍ନା ମି ୟାୟୋଆୟନ୍ । ନାଓ୍ୱା ନାଲୁ କାଲ୍କ ରେଣ୍ଡ କେଉକ୍, ରେଣ୍ଡ କଅକ୍ ମେଣ୍ଡେ ଅଣ୍ଡୟ୍ ମଣ୍ଡ ତୋକା ମିନ୍ତେ । ନାନ୍ନା ମାଡାତାଓ୍ୱ କମା, ଆକି ତିନ୍ତାନ୍ । ମେଁ ମେଁ ଇଞ୍ଜୋ କେୟିତାନ । ନିମ୍ମେ ମୁନ୍ନେ ଆନପେକ୍ମା ୟାୟୋଙ୍ଙ୍ କାଇଲି ତୀନ ।

କୁକୁଡା ଛୁଆ ଖୋଜିବାକୁ ବାହାରିଲା । ଚିଁ ଚିଁ କରି ଗଲା ସମୟରେ ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଗାଈକୁ ଭେଟିଲା । ମା ମା ବୋଲି ଗାଈକୁ ଡାକିଲା ଗାଈ କହିଲା । ମୁଁ ତୋର ମାଁ ନୁହେଁ, ମୋର ଚାରୋଟି ଗୋଡ, ଦୁଇଟି କାନ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲାଞ୍ଜ । ମୁଁ ଘାସ ଖାଏ, ହମ୍ୱା ବୋଲି କହେ । ତୁ ଆଗକୁ ଯା ତୋ ମା'କୁ ଭେଟିବୁ ।

କର୍‌ପିଲା ତାମ୍ ୟାୟୋଙ୍କ୍ ମେହେକାଙ୍କ ପେୟତା । ପିୟକ୍-ପିୟକ୍ ଇଞ୍ଜ୍ କେସ୍ ଦାୟାନ୍ ଆସୁଟ୍ ଆରଦାଗ୍ ଅଣ୍ଡୟ ଗଡ୍‌ତିଙ୍କ୍ କାଇଲ୍‌ତ୍‌ତା । ୟାୟୋ-ୟାୟୋ ଇଞ୍ଜ ଗଡ୍‌ତିଙ୍କ୍ କାର୍‌ଙ୍ଗ୍‌ତା । ଗଡ୍ କେତ୍‌ତା ନାନ୍ନା ମି ୟାୟୋନ୍ ଆୟୋନ୍, ନାୟାଓ ନାଲୁ କାଲ୍‌କ, ରେଣ୍ଡ କେଓ୍ୱକ୍, ମେଣ୍ଡେ ଅଣ୍ଡୟ ଲାଟି ତୋକା । ନାନ୍ ଗାଡ୍ ତିନ୍‌ତାନ୍, ହମ୍ଭା ଇଞ୍ଜୋ କେୟିତାନ୍ ।

କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆ ଚିଁ ଚିଁ କହି ଆଗକୁ ଗଲାବେଳେ ଗୋଟିଏ ଛେଳିକୁ ଭେଟିଲା ମା ମା ବୋଲିଡାକିଲା । ଛେଳି କହିଲା ମୁ ତୋର ମା ନୁହେଁ ମୋର ଚରୋଟି ଗୋଡ, ଦୁଇଟି କାନ, ଦୁଇଟି ସିଙ୍ଗ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡିଆ ଲାଞ୍ଜ ଅଛି । ମୁଁ ଗଛର ଡାଳ ପତ୍ର ଖାଏ । ମେଁ ମେଁ ବୋଲି ଡାକେ । ତୁ ଆଗକୁ ଯା ପୁଅ ମାଁ କୁ ଭେଟିବୁ ।

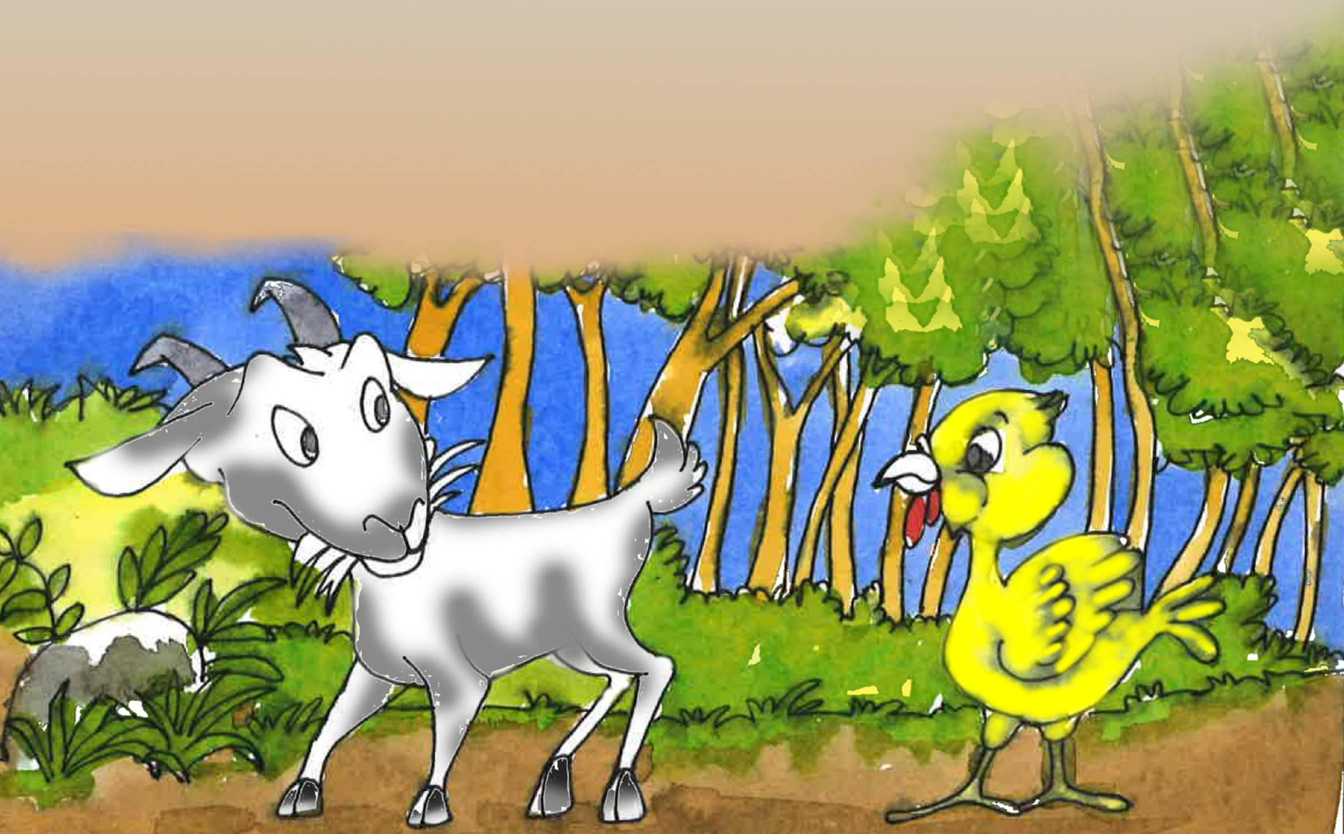

କର୍‌ପିଲ ପିୟକ୍ ପିୟକ୍ କେସ୍ ମୁନ୍ନେ ମିରତା । ଅଣ୍ଡୟ ବାକ ତୁଙ୍ଗ୍ କାଇଲତା । । ତାଙ୍କ ଉଡି ୟାୟୋ, ୟାୟୋ ଇଞ୍ଜୋ କାରଙ୍ଗିତା । ବାକୋ କେତ୍‌ତା ନାନ୍ନା ମିୟାୟୋ ଆୟନ୍ । ନିଓ୍ୱା ୟାୟୋଙ୍କ ପୁଟୁଙ୍ଗ୍ ସୁଦୁ ରେକା, ଏରାଦାଗ୍ ମାନ୍ଦାନନ୍ । ଏରଦାଗେ ତିନ୍ଦାନନ୍ । ବେକ୍ ବେକ୍ ଇଞ୍ଜୋ କେଇତାନ୍ । ଆନ୍ ଆନ୍ ମୁନ୍ନେ ଆନ୍ । ୟାୟୋଙ୍କ୍ କାଇଲିତିନ୍ ।

କୁକୁଡା ଛୁଆ ଚିଁ ଚିଁ କରି ଆଗକୁ ଗଲାବେଳେ ଗୋଟିଏ ବତକକୁ ଭେଟିଲା । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଦେଖି ମା ମା ବୋଲି ଡାକିଲା । ବତକ କହିଲା, ମୁଁ ତୋର ମା ନୁହେଁ । ତୋ'ର ମାଁ ପରି ମାତ୍ର ଡେଣା ମୋର ସାନ । ପାଣିରେ ରହେ ଓ ପାଣିରେ ହି ଖାଏ । ବେକ୍ ବେକ୍ ବୋଲି କହେ । ଯା ଯା ଆଗରେ ମାଁ କୁ ଭେଟିବୁ ।

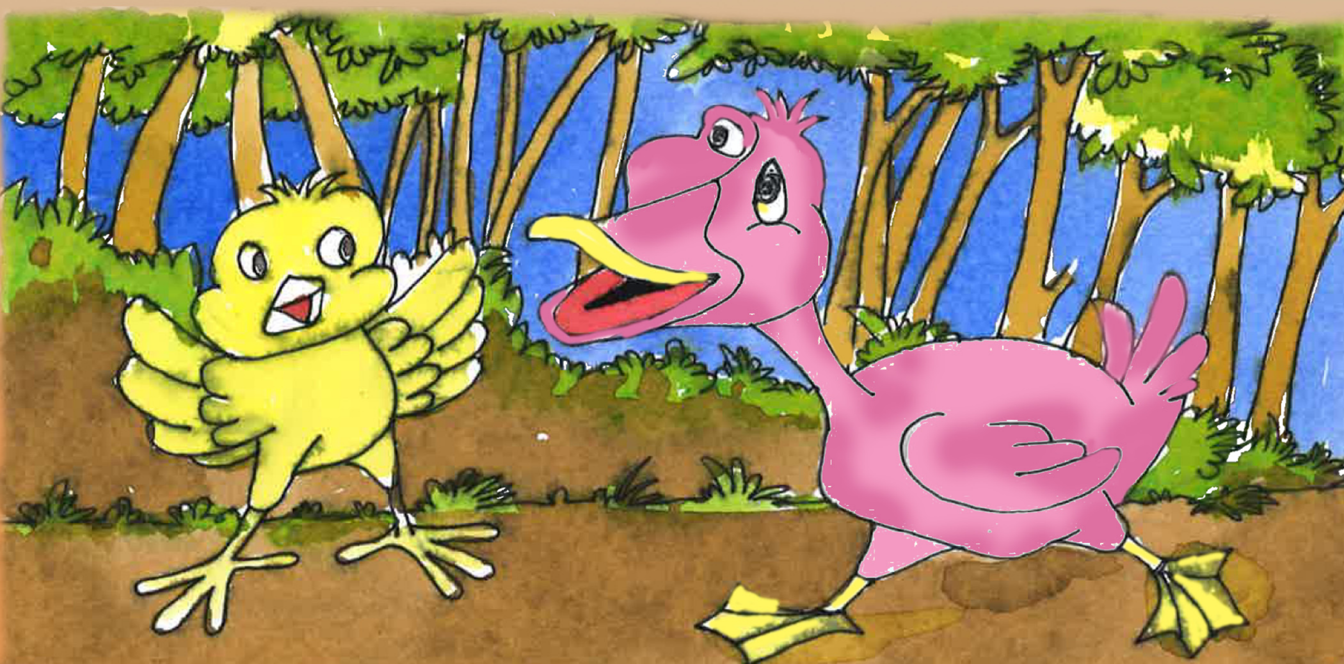

କର୍ପିଲ ପିୟକ୍ ପିୟକ୍ କେସ୍ ମୁନ୍ନେ ମିରତା । ଅଣ୍ଡୟ ବାକ ତୁଙ୍ଗ୍ କାଇଲତା । । ତାଙ୍କ ଉଡି ୟାୟୋ, ୟାୟୋ ଇଞ୍ଜୋ କାରଙ୍ଗିତା । ବାକୋ କେତ୍ତା ନାନ୍ନା ମିୟାୟୋ ଆୟନ୍ । ନିଓ୍ୱା ୟାୟୋଙ୍କ ପୁଟୁଙ୍ଗ୍ ସୁଦୁ ରେକା, ଏରାଦାଗ୍ ମାନ୍ଦାନନ୍ । ଏରଦାଗେ ତିନ୍ଦାନନ୍ । ବେକ୍ ବେକ୍ ଇଞ୍ଜୋ କେଇତାନ୍ । ଆନ୍ ଆନ୍ ମୁନ୍ନେ ଆନ୍ । ୟାୟୋଙ୍କ୍ କାଇଲିତିନ୍ । କର୍ ପିଲା ପିୟକ ପିୟକ ଇଞ୍ଜଡ୍ ଆସ ମୁନ୍ନେ ମିର୍ତା । ମୁନ୍ନେ ଅଣ୍ଡୟ କାକାର୍ ତିଙ୍କ କାଇଲତା, କାକାରତିଙ୍କ୍ ଉଡି ୟାୟୋ ୟାୟୋ ଇଞ୍ଜ କେଇତ୍ତା । କାକାର କେତ୍ତା, ନାନ୍ନା ମି ୟାୟୋ ଆୟନ୍ ।ନାଁ ପୁଟୁଙ୍ଗ ରେଣ୍ଡ କାଲ୍କ, ରେଣ୍ଡ ରେକା ବେଲାକି ନାଓ୍ୱା ରେକା ଲାଟି, ନାର୍ଗେ ଜେଲ୍ ମାଡେତ୍ ପର ମାନ୍ତାନ୍ । କା, କା ଇଞ୍ଜ କେତିତାନ୍ । ମୁଁନ୍ନେ ଆନ୍ ମି ୟାୟୋଙ୍କ୍ କାଇଲିତିନ ।

କୁକୁଡା ଛୁଆ ଚିଁ ଚିଁ କରି ଆଗକୁ ମାଡି ଚାଲିଲା । ଆଗରେ ଗୋଟିଏ କାଉକୁ ଭେଟିଲା । କାଉକୁ ଦେଖି କୁକୁଡା ଛୁଆ ମାଁ ମାଁ ବୋଲି ଡାକିଲା । କାଉ କହିଲା, ମୁଁ ତୋର ମାଁ ନୁହେଁ । ମୋର ତୋ ମା ଭଳି ଦୁଇଟି ଗୋଡ, ଦୁଇଟି ଡେଣା କିନ୍ତୁ ଡେଣା ଗୁଡ଼ିକ ଲମ୍ବା ଅଧିକ ସମୟରେ ଗଛ ଉପରେ ରହେ । କା, କା ବୋଲି କହେ । ଆଗକୁ ଯାଅ ପୁଅ ମା କୁ ଭେଟିବୁ ।

କର୍‌ପିଲା ମାନ୍ ତି ପାଲ୍‌ତେ । ମୁନ୍ନେ ଆଦାନ ଆଚୁଟ୍ ଅଣ୍ଡୟ ଦିବେତାଗ୍ ତାମ୍ ୟାୟୋ ଟିଣ୍ଡ୍ ତିଞ୍ଜି ମାତ୍‌ତା । ତାଙ୍କ୍ ଉଡି ୟାୟୋ ୟାୟୋ ଇଞ୍ଜି କାରଙ୍ଗ୍‌ତା । କାରଙ୍ଗା ନାଦ୍ କେଞ୍ଜି ତାମ୍ ୟାୟୋ ପିଲାଡାଗ୍ ମିରିଓ୍ୱାତା । ତାନ୍ ପେର୍‌କେ କରପିଲା ୟାୟୋନ୍ ତଡ କାଇଲି କାଉସ ତୁଲି ମାତ୍‌ତା ।ୟାୟୋ ଟିଣ୍ଡ୍ ତିଞ୍ଜି ମାତ୍‌ତା । ତାଙ୍କ୍ ଉଡି ୟାୟୋ ୟାୟୋ ଇଞ୍ଜି କାରଙ୍ଗ୍‌ତା । କାରଙ୍ଗା ନାଦ୍ କେଞ୍ଜି ତାମ୍ ୟାୟୋ ପିଲାଡାଗ୍ ମିରିଓ୍ୱାତା । ତାନ୍ ପେର୍‌କେ କରପିଲା ୟାୟୋନ୍ ତଡ କାଇଲି କାଉସ ତୁଲି ମାତ୍‌ତା ।

କୁକୁଡା ଛୁଆ ଦୁଃଖରେ ଆଗକୁ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଗୋବର ଗଦାରେ ତା'ର ମା ଖାଦ୍ୟ ଖାଉଥିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ମା ମା ବୋଲି ଡାକିଲା । ପିଲାର ଡାକ ଶୁଣି ପାଖକୁ ପଳାଇ ଗଲା । ତା'ପରେ ଦୁହେଁ ମିଶି ହସ ଖୁସୀରେ ରହିଲେ ।

ୱ୍ୱାରାଟ୍ କାର୍ସିକାଲ୍ (ଆସ ଖେଳିବା)

ୱ୍ୱାରାଟ୍ କାର୍‌ସିକାଲ୍, ------ (୨ଥର)
ମାନ୍‌ନାଲ ପା'ଟା ପାରିକାଲ୍ । ------ (୨ଥର)

ଆସ ଖେଳିବା,
ଆମେ ଗୀତ ଗାଇବା ।

ଏନ୍ଦି-ଏନ୍ଦି କାର୍‌ସି-କାର୍‌ସି,
ମାନ୍‌ନାଲ୍ ସାଦ୍‌ୱ୍ୱିକାଲ୍ ।

ନାଚି-ନାଚି ଖେଳି-ଖେଳି,
ଆମେ ପଢ଼ିବା ।

ୱ୍ୱାରାଟ୍ କାର୍‌ସିକାଲ୍, ------ (୨ଥର)
ମାନ୍‌ନାଲ୍ ପାଟା ପାରିକାଲ୍ ------ (୨ଥର)

ଆସ ଖେଳିବା,
ଆମେ ଗୀତ ଗାଇବା ।

ଊଙ୍ଗି-ଊଙ୍ଗି ଊଙ୍ଗି-ଊଙ୍ଗି
ରଡ୍‌କାଇଦା ଦାୟକାଲ୍ ।

ଝୁଲି-ଝୁଲି ଝୁଲି-ଝୁଲି
ବାମକୁ ଯିବା ।

ଊଙ୍ଗି-ଊଙ୍ଗି୍ ଊଙ୍ଗି-ଊଙ୍ଗି,
ତିନ୍‌କାଇଦା, ଦାୟକାଲ୍

ଝୁଲି-ଝୁଲି, ଝୁଲି,
ଡ଼ାହାଣକୁ ଯିବା ।

ଓ୍ୱାରାଟ୍ କାର୍ସିକାଲ୍, ------ (୨ଥର)
ମାନ୍ନାଲ ପା'ଟା ପାରିକାଲ୍ । ------ (୨ଥର)

ଆସ ଖେଳିବା,
ଆମେ ଗୀତ ଗାଇବା ।

ଆଡ଼୍କି-ଆଡ଼୍କି ଆଡ଼୍କି-ଆଡ଼୍କି
ମୁନ୍ନେ ଦାୟକାଲ୍

ନଇ-ନଇ ନଇ-ନଇ
ଆଗକୁ ଯିବା ।

ଆଡ଼୍କି-ଆଡ଼୍କି ଆଡ଼୍କି-ଆଡ଼୍କି
ପେର୍କେ ଦାୟକାଲ୍ ।

ନଇ-ନଇ ନଇ-ନଇ
ପଛକୁ ଯିବା ।

ଓ୍ୱାରାଟ୍ କାର୍ସିକାଲ୍, ------ (୨ଥର)
ମୋନ୍ନାଲ ପା'ଟା ପାରିକାଲ୍ । ------ (୨ଥର)

ଆସ ଖେଳିବା,
ଆମେ ଗୀତ ଗାଇବା ।

ଓ୍ୱେୟ ଓ୍ୱେଡ୍କେ ମାନ୍ଦିକାଲ୍,
ଏଲାଡ୍-ଆକ୍କା ଦାଦାଲ୍-ଆସ୍ ମାନ୍ନାଲ୍ ମାନ୍ଦିକାଲ୍,

ହସ ଖୁସିରେ ରହିବା,
ଭାଇ ଭଉଣୀ ହୋଇ ଆମେ ରହିବା ।

ଓ୍ୱାରାଟ୍ କାର୍ସିକାଲ୍,   ------ (୨ଥର)
ମାନ୍ନାଲ ପା’ଟା ପାରିକାଲ୍ । ------ (୨ଥର)

ଆସ ଖେଳିବା,
ଆମେ ଗୀତ ଗାଇବା ।

ଏନ୍ଦି-ଏନ୍ଦି କାଉସ୍ତୁଲ୍ଲି
ମାନନାଲ୍ ସାଦ୍ଓ୍ୱିକାଲ୍ ।

ନାଚି-ନାଚି ହସ ଖୁସିରେ
ଆମେ ପଢ଼ିବା ।

ଓ୍ୱାରାଟ୍ ଓ୍ୱାରାଟ୍, ମାନ୍ନାଲ୍ ସାଦଓ୍ୱିକାଲ୍
ଓ୍ୱାରାଟ୍ କାର୍ସିକାଲ୍, ------ (୩ ଥର)

ଆସ ଆସ, ଆମେ ପଢ଼ିବା
ଆସ ଆସ୍ ଆମେ ନାଚିବା ।

ଓ୍ୱାରାଟ୍ ଓ୍ୱାରାଟ୍ ମାନ୍ନାଲ୍ ଏନ୍ଦିକାଲ୍ ।
ମାନ୍ନାଲ ପା’ଟା ପାରିକାଲ୍ । ------ (୩ ଥର)

ଆସ ଖେଳିବା,
ଆମେ ଗୀତ ଗାଇବା ।

ପେକାଲ ନୁ କଂଗାତ୍ ପାଟା
(ବାଳକ ଓ ବଗୁଲିର ଗୀତ)

କଂଗାତିନ କଂଗାତିନ ବେଗେ ଉଞ୍ଜିତିନ୍
ତାଡ଼ ମାଡ୍ ତାଗ

ବଗତୁ ବଗତୁ କେଉଁଠି ଶୋଇବୁ
ତାଳ ଗଛରେ

ଆ ମାଡତାଗ ଉଞ୍ଜି ବାତା ତିନ୍ତିନ୍
କରସ୍ତ ଗଡ଼

ସେ ଗଛରେ ଶୋଇ କଣ ଖାଇବୁ
ନାଲି ଜନ୍ଦା

ଗଡ଼ ତିଞ୍ଜି ନିମା ବେଲା ପେଲିତିନ୍
ସୁନାମ ସୁନାମ୍

ଜନ୍ଦା ଖାଇ ତୁ କିମିତି ଝାଡାଫେରିବୁ
ଚୁନା ଚୁନା

ଆ ସୁନାମ ନିମା ବାତା ମାଡି ତିନ୍
ଲନ ମେଗିତାନ୍

ସେ ଚୁନା ତୁ କଣ କରିବୁ
ଘର ଲିପିବି

ଆ ଲନ ବେଲା ତନ୍ଦିତ୍
ତେଲା ତେଲା

ସେ ଘର କେମିତି ଦେଖାଯିବ
ଧଳା ଧଳା

ଆ' ଲନ ବେନଣ୍ଡ ମାନ୍ତଣ୍ଡ
ତେଲା ଦରା

ସେ ଘରେ କିଏ ରହିବ
ତେଲା ଦରା

ଆ ଦରାଲବେଗେ ତ'ଣ୍ଡ
ତାମସା ତଣ୍ଟୁ ।

ସେ ଦରା କେଉଁଠିକାର
ତମସାର

ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଏକାଡେମୀ
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗ,
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର